

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 53 (1939)

Artikel: Fanzögnas id otras poesias
Autor: Lansel, Peider
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-209233>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 22.01.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Peider Lansel

Fanzögnas id otras poesias

*D'lönch innan la raccolt' es glivrada,
nüd il bröl da la vita, guardai!
be amo la poesi' es reistada
sco früt d'or invlüdà süsom quai.*

Fanzögnas

Schi s'intiva, po dar lura chi's vezza
sül tschisp dal majer pas-ch, in d'üna jà,
surour crapp' e fruos-chaglia, fluor d'bellezza
derv' al sulai seis calsch d'rom surdorà.

Granda sco ningün' otra fluor da quia,
(teis nom bain merità hasch tü dal bun)
t'palaintasch, figlia da la fantaschia:
Fanzögna — müravglius' appariziun!

L'eivna chi vain . . .

L'eivna chi vain vögl scriver a l'ami,
sainza fal — mo quai resta pro'l vögliair —
Eivna sün eivna passa . . . fin ch'ün di
survainsch dandet l'avvis dal sul ur nair.

Aschèrs d'utuon

Cha l'utuon saja qua han ils aschèrs
voglü surtour ils prüms ad annunzchar,
e mincha singul bös-ch, d'intanter blers,
tschercha d'esser sgiaglià plü co seis frar.

Lur föglias cotschnas d'sang o d'rom brünaint,
jelgas sco l'or in tuot sa variaziun,
al bös-ch fan viver ün gloriüs mumaint
e'l laschan lura nüd a l'abandun.

Il fil da la vita

Daspö la mammaduonn' es id' a star
insembel cun la figlia maridada,
chi ha ün tröp da flinchas mattanettas,
nu mangless 'la plü far inguott' in chasa.
Mo ella nun es buna da star salda
cumbain la vzüda saj' uossa dvantada
vi plü falombra (la nu po plü lejer
gnanca sa Bibla, cun quels ter custabs!)
riv'l'a far amo stinf id eir a tesser.
D'inviern, lura trasoura, mincha saira
illa stüva stachida (eir scha'ls pitschens
sun d'lönch innan a cuz sü da la straglia)
la mammaduonna fil' ad ün filar.

Da juvna, cun bellischma vusch, siand statta
la meldra chantadura dal comün,
s'algord' amo da quella jada prunas
d'veglias chanzuns our da la «Philomela»
e cun filar las chant' in davo rouda,
sainz' invlüdar ün pled (eir scha stên flaivla,
s'ha mantgnüda la vusch bainischem jüsta).

Attentamaing las abiadinas taidlan,
 in chantinand suotvusch la melodia,
 uschè imprend'na leivmaing our dad oura
 quellas prusas chanzuns, chi reistaran
 tuot a lur dis, sco üna banadida
 soncha memorgia da lur buna nona.

La chanzun siand a fin, la rouda's ferma —
 la veglietta vulesch far üna pôsa . . .
 mo quella düra pac, las chazras mattas
 sun dalung'a rovar: «O nona chara!
 o schi quintai cur cha vo deirat pitschna!»
 Ella pazchainta chatscha cun seis man
 darché la rouda fin cha'l pe s'accorda
 e cun il fil scuorran las algordanzas . . .
 (Sch'eir las mattas dudinn quai milla jadas,
 ellas mà nu's stanglaintan da tadlar.)

Quinta d'sa tatta, chi gniv' our d'Uina,
 morta pac mais ant co cumplir tschient ans
 e chi vaiv' amo tuot sa daintadüra.
 Quinta da seis bapsegner, stat a Vnescha
 per ans id ans e chi manet da quaint
 in üna büschla d'öss (spagnats jo d'bocca)
 ündesch bels zechins d'or — ün per infant,
 in davoman cha quel jaiv' our da chasa.
 Podaivet crajer sch'eiran tgnüds da quint!
 Tant cha plü tard, per temma dals Franzès,
 sepulitna la büschla our in jert,
 ill' êra, tanter piessas i salata.

Lura quint 'la dal bap, d'sa buna mamma,
 barmörs dad ans id ans; da sa fradglianza,
 co chi'd es i cun quels e lur famiglias,
 parts flureschan amo, parts jènn as perder,
 sco chi soul' ir sül muond cun mincha schlatta.

D'ündesch infants reist 'l' uossa be suletta . . .
 siand ajà ün brav toc aint pels ottanta,
 il squitsch dals ans vain greiv e plü co greiv,
 ella spetta cun brama la clamada . . .

Qua tuot dandettamaing, il fil as tschunca,
 e la rouda stà salda — per adüna.

Ushè sto esser!

Impussibel, cun spert la vita passa,
 tgnair ad imaint il sömi stat sömgia,
 spranzas e dis svanittan e pürmassa
 ils plü bels sömis nu dyantènn realtä.

Ushè sto esser! — Sömis han bellezza
 fraislischma, tant co buollas da savun,
 naschüds d'ün soffel, be la cuorta pezza
 d'ün soffel vain dürand lur illusium.

Vegldüm

Destin zuond buntadaivel permettet
 da gnir vegls, sainza perder nos inclet;
 ans tgnain daspö pür buns da nossa sort,
 mo scha'ns vantessans, füss quai pac da scort.

Tant bel co trid, in vita passantà,
 per fortüna'l plü bler es invlüdà,
 uschigliö suot la mola d'ans e dis,
 spiert i tschervè in sfriclas füssan ids.

Plan a plan s'aprosmand la saira vain,
 be chi reist' amo'n piz da tschêl serain
 ans cumpagnar infin al böt final,
 lung la send' uossa jand vi' et aval.

Surpraisa

Dal vegl quartier bain la plü sula jassa,
 chasas i glioud, tuot es a l'abandun —
 i's reista stut da verar cur chi's passa:
 in d'ün majöl 'na rösa sün balcun.

Ginevra, 1938.

Il banc da Sar Plasch

Sül banc avanporta Sar Plasch es tschantà,
 el füma sa püpa cuntaint i beà;
 da blers ans our d'Frantscha in patria 's retret,
 mo'l buonder da vegl cafetier el mantgnet.

Uschè chi chi passa il sach sto svödar
 (plü pac o plü bler sà minchün da quintar)
 quai va tuottadi sco ün vaira muglin,
 danövs cha quel mola, da gröss e da fin.

Sül tard, cur Sar Plasch es a cuz aint in chà,
 han juvens i juvnas il banc reservà;
 alleigras bratschadas ün vezz' a passar,
 pro'l banc tuot chi's ferma, cun ir o tuornar.

Ün ultim pêret es reistà inavo,
 cumbain s'han dit prunas, nu's han dit amo
 lönch brich nö' avuonda id uossa in pasch
 profitan d'la posa sül banc da Sar Plasch.

Nu passa plü orma, els sun be sulets
 e's quintan suotvusch tuot lur milla dalets,
 mo quai ch'els eir scutan in not e s-chürdüm,
 stat sgürs cha il banc nu disch our cun ningün.

Fossas a l'eister

Al vegl ami Prof. Rvda. Jon Luzzi.

Cun cipress chi perchüran sa quaidezza,
illa cretta dals vegls sta'l champ da pôs.
Süls tömbels seis, tanter l'arbaj' ün vezza
blers noms dals noss.

Noms! . . . be il marmel chi las fossas serra
tegn' ad imaint alchet dals trapassats.
Quà, sco'l Creader voul: «Da terr' in terra!»
tuots sun tuornats.

Chi sà dad els? — Fidand in lur ventüra,
juvnets amo sun ids per il muond suot,
per subit s'inaccordscher: vita düra
es dapertuot.

Ant cha lur gran rivess a metter spias,
quel es stat tschunc tras ün crudel destin.
Oters, chi dvantènn vegls cun lur fadias
qui' a la fin

stanguels, han chattà pasch davo l'arsaja
vers la patria, e'l lönch bramà success. —
Morts invlödats, süls tömbels voss l'arbaja
nun as mangless,

cha glorgi' uman' es propi main co nögliä!
Bellezza rösa, l'cuort sflurir glivrà,
laschand crodar sül tömbel fögli' a föglia,
letta s'afà.

Sunteri protestant
Via Erbosa, Livorna.
Lügl 1938.

Rondolinas e passlers

Als gnious prüvads, dadour i dadaint chà,
tuornadas sun las flinchas rondolinas,
jasts fidelischmas d'nossa cuort' instà,
per ans laschar al temp da las prüinas.

Sgür as drizza lur svoul sur munts i mar,
vers müravgliusas terras orientalas,
e cur chi riva l'ura da tuornar,
a lur brama perdertas sun las alas.

Ils passlers quels han buonder, tanterpêr
s'dispittan sül stradun e daperüna
van plündragiand ils champs e'l schareschêr,
cha'l vainter plain es lur plü grand fortüna.

* * *

Fideltad

Be scha'l poet reist' a sai svesse fidel
po l'emoziun sflurir in poesia
id as transmitter cun la simpatia,
uond' invisibla d'ün uman a tschel.

Id amo sto ventüra cumpagnar
seis vers a lur destin, malsgür davaira.
Il cour, ingio quels vegnan as posar,
nu das-ch esser da marmel, ni da tschaira,

mo cour vivaint e ferm, cour chi pustüt
seis ideal sco poppa d'ögl perchüra
e poesia tegn' in salv sco früt
chi pür lönch davo clet, plan siou madüra.

* * *

Pousch dir amo? ... Di!
Pousch far amo? ... Fa!
Quant lönch cha quai düra,
ningün chi nu sà!